LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
Teisės akto projektas
2026-10-15 Nr. TAP-26-1141(2)
TAIS Nr. 26-10463(3)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NEPILNAMEČIŲ APSAUGOS NUO NEIGIAMO VIEŠOSIOS INFORMACIJOS POVEIKIO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 8^1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1239 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 79 IR 79^1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1241

2026 m. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. balandžio 9 d. vakarinio posėdžio metu priimtą sprendimą (protokolas Nr. SPP-131), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 8^1 straipsniu įstatymo projekto Nr. XVP-1239 (toliau – Įstatymo projektas) siekiams apsaugoti nepilnamečius nuo pernelyg intensyvaus socialinių tinklų naudojimo, sumažinti priklausomybę nuo išmaniųjų telefonų, apriboti nepilnamečių prieigą prie pavojingo, žalingo fizinei ir psichinei sveikatai, gyvybei elgesio turinio, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projekto nesvarstyti dėl toliau nurodytų priežasčių:

1.1. Įstatymo projektu siūloma Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą (toliau – Įstatymas) papildyti sąvoka *skaitmeninė pilnametystė*, taip įtvirtinant amžiaus ribą, nuo kurios nepilnametis gali be tėvų ar atstovų pagal įstatymą sutikimo savarankiškai naudotis interneto platformomis, kaip jos apibrėžtos 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (toliau – Skaitmeninių paslaugų aktas), leidžiančiomis naudotojams kurti paskyras ir viešai platinti turinį ar sąveikauti su kitais naudotojais. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 8 straipsniu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad leidžiama sutikimą dėl asmens duomenų tvarkymo duoti ne jaunesniam nei 14 metų vaikui, kuriam tiesiogiai siūlomos informacinės visuomenės paslaugos. Įstatymo projektu siūloma nustatyti internetinių platformų paslaugų teikėjų pareigą užtikrinti, kad jų paslaugomis nesinaudotų asmenys, jaunesni nei 16 metų, išskyrus atvejus, kai teisės aktų nustatyta tvarka gautas jų tėvų ar atstovų pagal įstatymą sutikimas. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte nepakankamai aiškiai apibrėžiamas siūlomos 16 metų ribos santykis su kitais nepilnamečių galėjimo savarankiškai naudotis informacinės visuomenės paslaugomis ir duoti sutikimą dėl asmens duomenų tvarkymo teisiniais režimais. Įstatymas, atsižvelgiant į galimą informacijos poveikį nepilnamečiams, nustato skirtingas amžiaus ribas (7 metų,

14 metų ir 18 metų), tačiau 16 metų riba Įstatyme nėra nustatyta, todėl siūlymas įvesti naują amžiaus ribą nesuderintas su Įstatyme nustatyta amžiaus klasifikacija pagal galimą viešosios informacijos (turinio) poveikį nepilnamečiams. Kadangi paveikiausias yra audiovizualinis turinys, riba turėtų būti siejama su Įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje programų žymėjimui nustatytus indeksus atitinkančiomis amžiaus ribomis. Taip pat šis siūlymas vertintinas Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės iniciatyvų ir teisinio reguliavimo kontekste. 2026 m. rugsėjo 17 d. Europos Komisijos pateiktame pasiūlyme Nr. COM(2026) 681 final dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento „EU KIDS ACT – teisės aktas interneto skaitmeninių erdvių atsakomybei ir patikimumui Europos Sąjungoje užtikrinti“ (toliau – ES vaikų akto pasiūlymas) numatyta ES lygmeniu nustatyti suderintas nepilnamečių prieigos prie tam tikrų socialinių tinklų ir vaizdo dalijimosi paslaugų taisykles. Pagal ES vaikų akto pasiūlymą jaunesni nei 13 metų vaikai negalėtų naudotis socialinių tinklų paslaugomis, 13–14 metų vaikams būtų numatoma galimybė naudotis tam tikromis paslaugomis per tėvų ar globėjų valdomas riboto funkcionalumo paskyras, o nuo 15 metų būtų galima savarankiškai susikurti ir valdyti socialinio tinklo paskyrą. ES vaikų akto pasiūlymu taip pat siekiama suderinti amžiaus patvirtinimo ir kitus nepilnamečių apsaugos reikalavimus ES lygmeniu, taip mažinant skirtingų nacionalinių taisyklių fragmentacijos riziką. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūlomos 16 metų amžiaus ribos santykis su ES vaikų akto pasiūlyme numatoma 15 metų riba nėra pakankamai aiškus, o aptariamo teisinio reguliavimo nustatymas nacionaliniu lygiu iki ES lygmens reguliavimo proceso pabaigos galėtų lemti skirtingų amžiaus ribų ir skirtingų prieigos prie skaitmeninių paslaugų režimų taikymą. Kadangi ES vaikų akto pasiūlymu siekiama suderinti šią sritį ES lygmeniu, Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas neatitinka teisėkūros tikslingumo principo. Pastebėtina ir tai, kad Skaitmeninių paslaugų akto 28 straipsnio 1 dalyje jau nustatoma, jog nepilnamečiams prieinamų interneto platformų paslaugų teikėjai įdiegia tinkamas ir proporcingas priemones, kuriomis, naudojantis jų paslaugomis, užtikrinamas aukštas nepilnamečių privatumo, saugos ir saugumo lygis, o 28 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas asmens duomenų naudojimas ir tvarkymas teikiant interneto platformų paslaugas nepilnamečiams. Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatyme numatytos sankcijos ir atsakomybės taikymo pagrindai *inter alia* aptariamų platformų paslaugų teikėjams, nustatyti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos įgaliojimai, užtikrinantys tiesiogiai taikomo Skaitmeninių paslaugų akto nuostatų įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas iš dalies patenka į galiojančio ES teisės reguliavimo sritį. Be to, ES vaikų akto pasiūlyme numatoma toliau plėtoti ir papildyti ES lygmens nepilnamečių apsaugos skaitmeninėje erdvėje reguliavimą, be kita ko, nustatant konkretesnius reikalavimus dėl amžiaus patvirtinimo, saugaus paslaugų dizaino ir nepilnamečių prieigos prie tam tikrų skaitmeninių paslaugų. Todėl papildomų nacionalinių priemonių santykis su galiojančiu Skaitmeninių paslaugų akto reguliavimu ir šiuo metu svarstomu ES vaikų akto pasiūlymu turėtų būti aiškiai atribotas siekiant išvengti reguliavimo dubliavimo ir užtikrinti nuoseklų ES ir nacionalinės teisės santykį.

1.2. Įstatymo projekte siūlomas reguliavimas stokoja techninio įgyvendinimo pagrįstumo. Įstatymo projekte numatoma internetinių platformų paslaugų teikėjų pareiga taikyti proporcingas, patikimas ir asmens duomenų apsaugos reikalavimus atitinkančias amžiaus patvirtinimo priemones,

kurios turi būti parenkamos ir įgyvendinamos vadovaujantis duomenų minimizavimo, proporcingumo ir privatumo principais. Kadangi amžiaus patvirtinimo priemonėmis siekiama neleisti asmenims, jaunesniems nei 16 metų, naudotis paslaugomis be tėvų ar atstovų pagal įstatymą sutikimo, tokių priemonių taikymas faktiškai reikštų ne tik nepilnamečių, bet visų vartotojų amžiaus patikrą. Todėl dėl asmenų iki 16 metų apsaugos įvesta priemonė taptų bendro pobūdžio amžiaus patikros infrastruktūra visiems interneto naudotojams. Įstatymo projekte nurodomas duomenų minimizavimo principas, tačiau Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 5 straipsnyje nustatytas duomenų kiekio mažinimo principas, kurį įgyvendinant ir įvertinus kylančias rizikas, teisinis reguliavimas turėtų aiškiai nustatyti, kad amžiaus patvirtinimo sistema turėtų patvirtinti tik atitinkamos amžiaus ribos pasiekimą, neatskleidžiant jokių kitų asmens duomenų (asmens tapatybės, asmens kodo, dokumentų duomenų, biometrinių duomenų, naršymo istorijos, prisijungimų prie platformų ar kitų su vartotojo elgsena susijusių duomenų). Aktualus ir kitas Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 5 straipsnyje nustatytas – tikslo apribojimo – principas, kadangi duomenys, surinkti siekiant amžiaus patvirtinimo, negali būti naudojami jokiems kitiems tikslams (pavyzdžiui, reklamai, profiliavimui, politinei analitikai, elgsenos stebėsenai ar kitiems nesusijusiems tikslams). Šiuo metu ES lygmeniu plėtojamos privatumo principus atitinkančios amžiaus patvirtinimo technologijos, įskaitant Europos skaitmeninės tapatybės (angl. *European Digital Identity Wallet*) sprendimus, kuriuos ES valstybės narės raginamos įdiegti iki 2026 m. pabaigos. 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1183, II skyriaus 1 skirsnyje numatoma, kad kiekvienas ES pilietis, gyventojas ar įmonė galės naudotis ES skaitmeninės tapatybės dėkle, kuri, neatskleidžiant perteklinių asmens duomenų, leistų saugiai ir patikimai patvirtinti tam tikrus atributus, pavyzdžiui, naudotojo amžiaus kategoriją. 2026 m. balandžio 29 d. Europos Komisija priėmė Rekomendaciją (ES) 2026/1035 dėl visoje ES naudojamų amžiaus patikrinimo technologijų bendros sistemos nustatymo, kuria siekiama sukurti bendrą ES mastu veikiančią amžiaus patvirtinimo sistemą, kad visi piliečiai galėtų saugiai ir patikimai įrodyti savo amžių. Numatoma, kad taikomos technologijos turi būti tikslios, saugios, privatumo nepažeidžiančios ir rinkti tik minimalius duomenis, pavyzdžiui, patvirtinti amžiaus ribą neatskleidžiant tapatybės. Be to, ES vaikų akto pasiūlyme numatyta, kad socialinių tinklų ir vaizdo dalijimosi paslaugų teikėjai turėtų tikrinti naudotojų amžių, kai kuriama nauja paskyra, o amžiaus tikrinimas turėtų būti atliekamas užtikrinant naudotojų privatumą. Todėl nacionalinio amžiaus patikros reguliavimo nustatymas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į jau formuojamą bendrą ES amžiaus patikros infrastruktūrą ir ES vaikų akto pasiūlyme numatomą jos naudojimą.

1.3. Įvertinus šiuolaikinių skaitmeninių technologijų plėtrą ir su tuo siejamas opias problemas – intensyvų socialinių tinklų naudojimą, priklausomybę nuo išmaniųjų telefonų, socialiniuose tinkluose atsirandantį pavojingą, manipuliuojantį, pornografinį ar smurtinį turinį, skatinantį netinkamą, neretai fizinei ir psichinei sveikatai, net gyvybei pavojingą elgesį, svarbu efektyviai apsaugoti nepilnamečius ne tik nuo žalingos informacijos, bet ir kitų žalingų praktikų: patyčių,

pavojingų kontaktų kūrimo, netinkamo elgesio, perteklinio nepilnamečio asmens duomenų tvarkymo ir pan. Todėl tinkamo amžiaus ribos nustatymas yra tik viena iš rizikos mažinimo priemonių, kurių gali būti ir daugiau, pavyzdžiui, nepilnamečiams pritaikytas interneto platformos dizainas, turinio (įskaitant reklaminį) moderavimo sistemos ir kt. Įstatymo projekte siūlomas įpareigojimas taikyti proporcingas, patikimas ir asmens duomenų apsaugos reikalavimus atitinkančias amžiaus patvirtinimo priemones, kurios neleistų jaunesniems nei 16 metų asmenims naudotis paslaugomis be tėvų ar atstovų pagal įstatymą sutikimo, neapima kitų aktualių rizikų, susijusių su skaitmeninių paslaugų dizainu, rekomendavimo sistemomis, nepageidaujamais kontaktais, pertekliniu naudojimu ir kitomis nepilnamečių saugumui reikšmingomis aplinkybėmis. Šios rizikos ir jas mažinančios priemonės jau reglamentuojamos Skaitmeninių paslaugų akto 34, 35 straipsniuose, įskaitant labai didelėms interneto platformoms ir labai didelėms interneto paieškos sistemoms taikomą sisteminės rizikos vertinimo ir mažinimo mechanizmą. Kartu ES vaikų akto pasiūlymu siūloma papildomai nustatyti nepilnamečiams saugaus paslaugų dizaino, amžiaus patvirtinimo, privatumo nustatymų, nepageidaujamų kontaktų ribojimo, rekomendavimo sistemų ir kitus reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte pateikti siūlymai, įskaitant interneto platformų paslaugų teikėjų pareigas, amžiaus patikrinimo priemones ir kompetentingų institucijų įgaliojimus, įgyvendinami pagal atitinkamas ES teisės aktų nuostatas, papildomos priemonės, susijusios su nepilnamečių apsaugos (nuo žalingo viešosios informacijos poveikio) veiksmingumo stiprinimu, ir toliau turėtų būti vystomos ne nacionaliniu, bet ES lygmeniu. Kadangi ES vaikų akto pasiūlymu siekiama nustatyti ES mastu suderintą nepilnamečių apsaugos skaitmeninėje erdvėje sistemą, Įstatymo projektu papildomų nacionalinių priemonių nustatymas šioje srityje lemtų jų nesuderinamumą su ES teise ir sukurtų dubliuojantį ar fragmentuotą teisinį reguliavimą.

2. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 79 ir 79^1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-1241 (toliau – ANK projektas) siekiams nustatyti atsakomybę už nepilnamečių apsaugos reikalavimų nesilaikymą, užtikrinti nepilnamečių saugumą skaitmeninėje erdvėje, tačiau Seimui siūlyti ANK projekto nesvarstyti dėl toliau dėstomų priežasčių:

2.1. Įvertinus šio nutarimo 1.1–1.3 papunkčiuose nurodytas priežastis, ANK projekto svarstymas būtų netikslingas. ANK projektu siūloma nustatyti administracinę atsakomybę internetinių platformų paslaugų teikėjų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims už internetinių platformų paslaugų teikėjų pareigų, siūlomų nustatyti Įstatymo projekte, nevykdymą. Nepilnamečių apsauga skaitmeninėje erdvėje yra ES lygiu reglamentuotas politikos tikslas, kurio reglamentavimo plėtra numatoma ir ateityje, o Skaitmeninių paslaugų akto 52, 73–74 straipsniuose ir jo įgyvendinimą užtikrinančiame Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo XI skyriuje, be kita ko, nustatytos atsakomybės už nepilnamečių (jiems naudojantis skaitmeninėmis paslaugomis) apsaugos reikalavimų nesilaikymą taikymo pagrindai ir sankcijos tarpininkavimo paslaugų teikėjams (socialinių tinklų paslaugų teikėjams). Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 478 straipsnyje numatoma administracinė atsakomybė už Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo pažeidimus, o Skaitmeninių paslaugų akto 28 straipsnio nuostatos apima platesnį nepilnamečių apsaugos priemonių

spektrą jiems naudojantis skaitmeninėmis paslaugomis, todėl ANK projekte siūlomi pakeitimai netikslingi.

2.2. Pasaulinio masto tarpininkavimo paslaugų teikėjai teikia paslaugas Lietuvoje, tačiau Lietuvos Respublika neturi realių galimybių paveikti tokių paslaugų teikimo sąlygų, nes minėti paslaugų teikėjai, teikdami jų įmonės vidaus politiką atitinkančias paslaugas, neturi suinteresuotumo vadovautis atskirų valstybių, ypač pasižyminčių maža rinka, nacionaliniais teisės aktais. Iš to kyla ir praktinio administracinio poveikio priemonių taikymo problema – bet kuriai priežiūros institucijai taikyti šias priemones ne Lietuvoje įsisteigusiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams dėl Lietuvos nacionalinių teisės aktų pažeidimų būtų sudėtinga. Dėl to būtų nepasiekiami ir ANK projekto tikslai.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras